

LIFE BEAVER

Poročilo za javnost / Layman report

Osnovni podatki o projektu

Akronim projekta: LIFE BEAVER

Številka projekta: LIFE19 GIE/SI/001111

Naslov: Življenje z bobrom, mokrišči in podnebnimi spremembami

Trajanje: 1. 9. 2020 – 30. 4. 2025

Vrednost: 913.861 € (prispevek EU: 491.647 €)

Sofinancerji: Ministrstvo za naravne vire in prostor (SI), Ministrstvo za javno upravo (SI)

Prijavitelj: Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine (SI)

Partnerji: Sveučilište u Zagrebu (HR), Gozdarski inštitut Slovenije (SI),

Muzej Ivanić-Grada (HR)

Kontakt: life-beaver@lutra.si

Spletna stran: <https://life-beaver.eu>

Uvod

Po stoletjih neusmiljenega preganjanja in lova je bil bober pred dobrima dvema stoletjema v večini evropskih dežel iztrebljen, vrsta pa je bila na pragu izumrtja. V zadnjih desetletjih se s številnimi programi ponovnih naselitev pospešeno vrača v zgodovinske habitate. Ponovna naselitev bobrov na Hrvaškem pred skoraj 30 leti je štela 85 živali. Danes šteje populacija več kot 10.000 osebkov, ki so se razširili po Hrvaški, Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Srbiji, Avstriji, Madžarski, pripotovali so vse do Italije.

Z večanjem bobrove populacije naraščajo tudi konflikti med bobrom in človekom. Po drta drevesa, prehranjevanje s poljščinami, lokalne poplave zaradi jezov ali zamašenih prepustov so pogosto prijavljene kot škoda. Ukrepi, kot so zaščita dreves z mrežami ali vgradnja cevi v jezove, omogočajo zmanjšanje konfliktov brez odstranjevanja bobrov ali njihovih jezov.

Namen projekta LIFE BEAVER je pozdraviti vrnitev evropskega bobra v Slovenijo in Hrvaško po dveh stoletjih in pol.

Območje projekta zajema celotno obstoječe in potencialno območje razširjenosti vrste v Sloveniji in na Hrvaškem. Da bi zagotovili javno sprejemanje bobra in ustvarili pozitiven odnos ljudi, smo načrtovali številne aktivnosti za različne ciljne skupine. Delležnikom in vsem ciljnim skupinam smo zagotovili zanesljive informacije o življenju bobra, s poudarkom na njegovem pozitivnem vplivu na okolje.

Bober kot ekosistemski inženir

Bober je rastlinojed, prehranjuje se z lubjem, vejami, listi in zelišči. Nikoli ne je rib. S podiranjem dreves in gradnjo jezov ustvarja mokrišča, ki so življenjski prostor številnim drugim vrstam. Mokrišča zadržujejo vodo, zmanjšujejo poplavno ogroženost, pomembno prispevajo k čiščenju voda ter blaženju podnebnih sprememb. Za nas opravljajo številne ekosistemske storitve: blažijo poplave in suše, bogatijo podtalnice, zadržujejo ogljik in povečujejo biodiverzitetu. Imajo pa tudi rekreacijsko ter turistično vrednost.

V Sloveniji in na Hrvaškem je bober zavarovana vrsta, zavarovana pa so tudi bobrišča, jezovi in druge strukture, nujne za razmnoževanje ali preživetje vrste in jih je prepovedano uničevati. Za vsak poseg v bobrišče ali jez je potrebno predhodno pridobiti dovoljenje pristojnega Ministrstva.

Kaj so ekosistemske storitve?

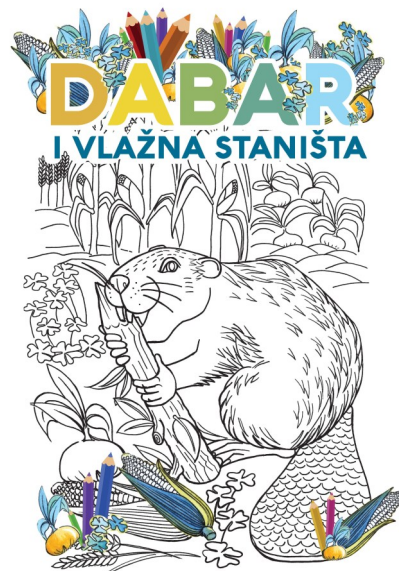
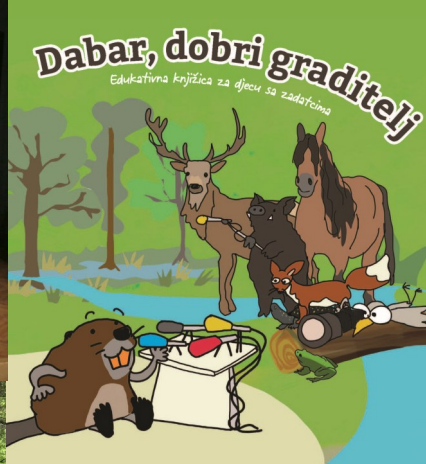
Ekosistemske storitve so storitve, ki jih ekosistem zagotavlja in od katerih so ljudje odvisni. Ekosistemske storitve lahko razvrstimo na :

- *oskrbovalne: zagotavljanje hrana, pitne vode, zdravil, kuriva, gradbenega materiala, vlaken za tkanine in genskih virov;*
- *regulacijske: uravnavanje podnebja in naravnih nesreč, nadzor škodljivcev in širjenja bolezni, opraševanje rastlin, čiščenje vode;*
- *habitatne: zagotavljanje ugodnih življenjskih razmer za organizme, ki te ekosisteme sestavljajo;*
- *kulturne storitve, kot sta rekreacija in turizem;*
- *podporne storitve: tvorba tal, opraševanje in kroženje hranil.*

Cilji projekta:

- **povečati znanje** splošne in strokovne javnosti **o bobru in koristih mokrišč**;
- **promovirati mokrišča** in njihove ekosistemske storitve;
- **ozaveščati** širšo javnost in **izboljšati odnos** do bobra;
- predstaviti najboljše **prakse za zmanjšanje konfliktov**;
- pripraviti **model razširjenosti bobra** in primernosti njegovih habitatov;
- **ekonomsko ovrednotiti ekosistemske storitve mokrišč**;
- **krepiti čezmejno sodelovanje** med Slovenijo in Hrvaško;
- pojasniti povezave med bobrom ter **vodno in kmetijsko politiko**.

Pomembnejši dosežki

Na več kot 200 delavnicah in naravoslovnih dnevih je sodelovalo 4.058 otrok.

Pripravili smo zabavno in poučno **prestavo »Bobrova skrivnost«**, ki je razveselila 4.291 otrok.

Opremili smo 30 **bobrovih izobraževalnih kovčkov** za šole in natisnili številne izobraževalne materiale (brošure, pobarvanke, posterje, delovne liste, razstave).

Predavanj in vodenih sprehodov za splošno javnost se je udeležilo 1.186 obiskovalcev.

Za **strokovno javnost in deležnike** smo pripravili 13 delavnic za 399 udeležencev.

Z različnimi projektnimi dogodki, publikacijami, medijskimi objavami in oglaševanjem na spletu in mestnih plakatih smo **dosegli več kot 3 milijone ljudi** v Sloveniji in na Hrvaškem.

Priprava strokovnih podlag:

Priročnik o izzivih in praktičnih **rešitvah** za sobivanje z bobrom ŽIVETI Z BOBROM.

Model razširjenosti bobra in primernosti habitatov.

Ekonomska vrednost ekosistemskih storitev mokrišč in pozitivnega učinka bobra na ekosisteme.

Usmeritve za **upravljanje voda** in **kmetijstvo** z upoštevanjem bobra kot ključne vrste ekosistemov celinskih voda .

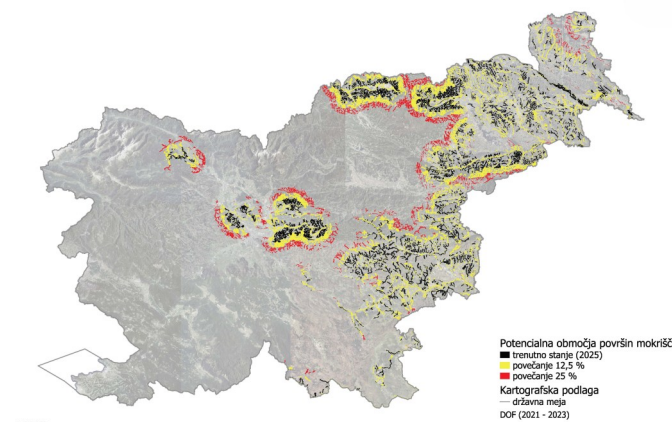
Strokovni predlog za **spremembo obstoječih shem spodbud, nadomestil in ukrepov** za **zmanjšanje konfliktov** med bobrom in človekom.

Predstavitev ukrepov za zmanjšanje konfliktov:

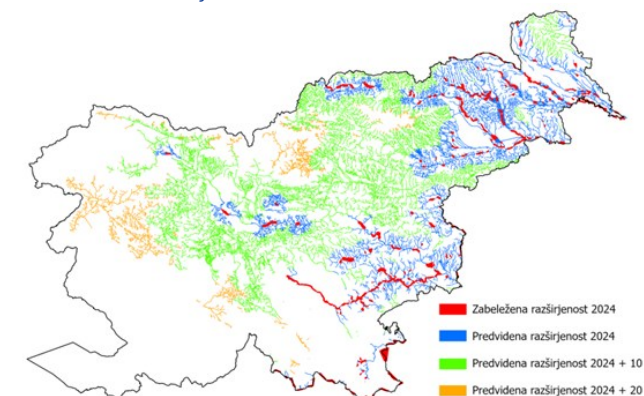
- za **zmanjševanje lokalnih poplav** smo namestili 11 “BOBROBRANOV”,
- štiri bobrove jezove smo **znižali**,
- **zaščitili** smo številna **drevesa** in **svetovali** pri zaščiti poljščin.

Konflikt z bobrom smo z aktivnostmi na terenu ali s svetovanjem zmanjšali na 109-ih lokacijah.

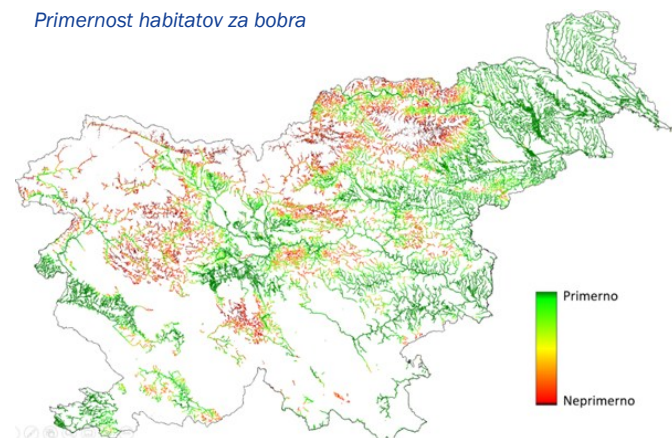
Potencialna širitev mokrišč, ki jih ustvari bober

Model bobrove razširjenosti

Primernost habitatov za bobra

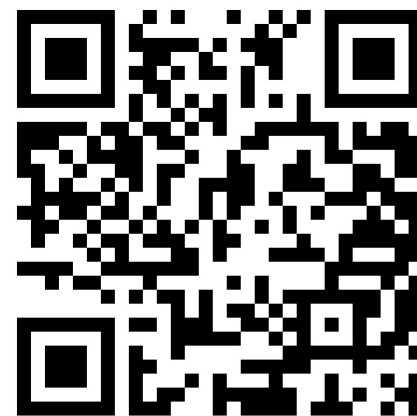

BOBROSLED

Spletna aplikacija Bobrosled omogoča zbiranje podatkov o razširjenosti bobra s pomočjo "ljudske znanosti". V projektu smo zbrali 1260 podatkov in zabeležili 814 uporabnikov.

Ste zasledili bobrovo sled?

Vnesite jo v BOBROSLED!

Poročilo je bilo izdelano v sklopu projekta LIFE BEAVER – Life with the beaver, wetlands and climate change (Življenje z bobrom, mokrišči in podnebnimi spremembami), šifra projekta: LIFE19 GIE/SI/001111, in je sofinancirano iz sredstev LIFE (finančnega instrumenta Evropske unije za okolje in podnebne ukrepe), Ministrstva za naravne vire in prostor ter Ministrstva za javno upravo. Vsebina izraža izključno stališča avtorjev. Zanj in za morebitno iz nje izhajajočo uporabo informacij Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA) ter Evropska komisija ne prevzemata odgovornosti.